

W ostatnich dziesięcioleciach wzrosło zainteresowanie interdyscyplinarnym podejściem do analizy dobrostanu społecznego, które uwzględnia czynniki jakościowe. Tradycyjne wskaźniki ekonomiczne, jak np. PKB, nie są idealnymi miarami dobrobytu społecznego, ponieważ nie uwzględniają jakości życia mieszkańców. Badanie subiektywnego szczęścia może uzupełniać tradycyjne miary, dostarczając bardziej kompleksowego obrazu.

Jednym ze źródeł informacji o subiektywnym poziomie szczęścia w 143 krajach na świecie oraz czynnikach, które na niego wpływają jest World Happiness Report. Ranking ten jest konstruowany co roku i oparty na trzyletniej średniej subiektywnej ocenie życia respondentów w skali od 0 do 10. Analitycy WHR opracowali także model, który wyjaśnia uzyskaną wartość sześcioma zmiennymi: PKB per capita, oczekiwaną długością życia w zdrowiu, posiadaniem kogoś, na kogo można liczyć, wolnością dokonywania wyborów życiowych, hojnością i wolnością od korupcji. Wymienione czynniki wyjaśniają ponad trzy czwarte zmienności w poszczególnych krajach w latach 2005-2023 r.

Prym w rankingu szczęścia wiodą kraje skandynawskie. Na pierwszym miejscu jest Finlandia (z wynikiem 7,74), a pozostałe kraje mieszczą się w pierwszej dziesiątce. W tegorocznej edycji polepszyła się pozycja krajów transformacji w Europie Wschodniej, zwłaszcza Czech, Litwy i Słowenii. Polska także awansowała w tegorocznym raporcie – na 35. miejsce, z wynikiem 6,44. W zeszłym roku znaleźliśmy się na 39. miejscu (6,26), a dwa lata temu na 48. (6,12). Biorąc pod uwagę tylko kraje regionu, plasujemy się na 7. miejscu.

Jak czytamy w raporcie Polskiego Instytutu Ekonomicznego - w tegorocznej edycji autorzy raportu analizują także poziom szczęścia w podziale na grupy wiekowe. W krajach Europy Zachodniej szczęście utrzymuje się zwykle na podobnym poziomie w każdej grupie wiekowej, natomiast w Europie Środkowo-Wschodniej, także w Polsce, młodzi ludzie (15-30 lat) są szczęśliwsi niż starsi (powyżej 60. r.ż.). W rankingu dla grupy osób młodych zajmujemy 43. miejsce z wynikiem 6,60, a dla starszych – 40. miejsce z wynikiem 6,05.

Eksperti zwracają uwagę, że wyodrębnione grupy są bardzo szerokie. Inkluzja 15-latków i 30-latków w jednej kategorii może nie oddać istotnych różnic między tymi dwiema grupami, które znajdują się na zupełnie innym etapie życia. Dla krajów OECD dobrym źródłem uzupełniającym w tym zakresie mogą być badania PISA, które uwzględniają także elementy dotyczące dobrostanu uczniów. Średnia ocena subiektywnego poczucia szczęścia piętnastolatków w Polsce w 2022 r. wyniosła 6,26 (w skali od 0 do 10) – najmniej w regionie i prawie o jeden stopień poniżej średniej regionalnej (7,18). Prawie co czwarty (24 proc.) piętnastolatek w Polsce stwierdził, że nie jest zadowolony ze swojego życia. Mimo awansu Polski w rankingu WHR, wyniki PISA nie napawają więc optymizmem i zarysowują obszar, któremu warto się przyjrzeć i wyciągnąć wnioski w celu zwiększania dobrostanu ogółu społeczeństwa.

Źródło: PIE